

ALABAU, Josep i BOSCH, Miquel.
Les escoles de Sant Jordi Desvalls.
Cent anys d'història.
 Ajuntament de Sant Jordi
 Desvalls, 1999. 182 pàgines.

Les escoles d'un poble

DES DE SANT JORDI DESVALLS ENS ofereixen un volum amb la història de les seves escoles, amb més de cent anys d'existència.

És un llibre que té el mèrit de recuperar i de conservar part de la història del poble. Aquesta publicació pot servir per evocar el passat només, o també per fer una lectura comparativa i reflexionar sobre l'evolució de l'escola i de l'ensenyament a la població. Cal llegir el que s'hi diu i el que no s'hi diu. En aquest sentit és significatiu que del 1936 al 1958 «hi hagi un buit lamentable», com afirmen els autors tot constatant que «les actes dels plens es feren, però van desaparèixer posteriorment». Una quarta part de la història de les escoles del poble no es pot fer amb documentació escrita, que ha desaparegut: caldrà recórrer a la història oral.

Normalment aquests llibres d'història local van acompanyats de fotografies, un fet que enriqueix documentalment la mateixa obra i la història de la població. Les fotografies ens permeten veure i confirmar el que s'explica en els diferents apartats, l'evolució de l'escola al llarg de la centúria. Podem veure-hi els canvis que s'han anat produint, per exemple, en l'edifici escolar, així com la gernació que es va aplegar el dia de la inauguració del nou edifici, durant la república, etc. També hi podem veure l'evolució de l'alumnat: d'aquells grups de més de 70 nens o de nenes de començament de segle, amb un sol mestre, als grups d'una vintena de nens i nenes junts amb el mestre o la mestra.

En el cas d'aquesta publicació diria que tota la història gira al voltant del tema de l'edifici escolar.

Diferents plànols i dades pressupostàries enriqueixen el text, i ens permeten veure com era l'escola i la voluntat de la vila de tenir un edifici digne. Les dades documentals ens expliquen una història que és la de la majoria dels nostres pobles: la voluntat de millorar l'escola i l'ensenyament, la lentitud de l'Administració a l'hora d'atendre les peticions del municipi, la mobilitat dels mestres, les accions de renovació pedagògica, etc.

En poques paraules, es tracta d'un llibre que de ben segur agradarà a tots els que han passat per aquestes escoles durant el present segle i que, al mateix temps, omple una pàgina especial de la història local i, a més, forneix dades per anar bastint la història de l'ensenyament a les comarques gironines.

Salomó Marquès

SIMON, Antoni i VILA, Pep.
Cròniques del Rosselló.
Segles XVI-XVII.
 Barcelona, Curial
 Edicions Catalanes, 1998.
 372 pàgines.

Fragments d'història quotidiana

ANTONI SIMON, EN UN ARTICLE sobre els dietaris i les memòries a la Catalunya de l'edat moderna, publicat al segon número d'*Història Social*, es lamentava per la poca atenció que han rebut fins ara aquest tipus de documents que es conserven ben endreçats en arxius i biblioteques públiques o privats —alguns encara per inventariar—, i que en el millor dels casos han estat editats en publicacions d'escassa difusió.

Tot i l'avançada edat d'aquest article —és de la tardor de 1988—, sembla que en l'àmbit català l'estudi d'aquest tipus de literatura continua caminant amb retard respecte a la majoria dels nostres veïns europeus. Aquest és un retard preocupant, si tenim present que aquest gènere ha de ser als fonaments de molts treballs i recerques

en els camps de la historiografia i de la història de la cultura. El llibre que tenim a les mans és una aportació quantitativament i qualitativament rellevant per a aquests estudis.

Cròniques del Rosselló. Segles XVI i XVII comença amb un estudi introductor molt complet sobre la prosa i, molt especialment, sobre els dietaris i les memòries escrits en català —amb un apartat dedicat als escrits en francès— al Rosselló des de l'edat mitjana fins al segle XVIII; un estudi que s'estén fins a les últimes branques del gènere (consuetes, documents patrimonials, documents familiars, llibres de viatges, sermons...). A continuació trobem tres textos que editen els autors: el *Diari de Pere Pascual (1595-1644)*, el *Diari de Jeroni Cros (1597-1638)* i les

«Memòries» de l'església de Sant Jaume de Perpinyà.

Un dels mèrits d'aquest treball és que no es limita a la transcripció dels textos, ja que cadascun va precedit per un estudi sobre els autors i el context de l'obra, i sobre el manuscrit (descripció, localització actual, altres edicions...). Tampoc es pot cloure cap ressenya d'aquest volum sense parlar de l'acurada edició que Simon i Vila hi fan dels textos presentats, una edició que respecta al màxim el text original sense erigir la barrera que els procediments asèptics de la transcripció diplomàtica suposen per al lector no versat en la matèria.

David Prats Vidal